

Balthasar Baumgartner

Aanvang:

2024-08-10 16:00:00 u.

Einde:

2024-08-10 17:30:00 u.

Programma

“Geboren rond 1870”

Franz Schmidt (1874 - 1939)	Präludium und Fuge in D-Dur “Halleluja”
Max Reger (1873 - 1916)	Benedictus Des-Dur (op. 59/9)
Louis Vierne (1870 - 1937)	Symphonie Nr. 2 in e-Moll: - III. Scherzo - IV. Cantabile
Camillo Schumann (1872 - 1946)	Sonate Nr. 6 in a-Moll (op. 110) - I Andante sostenuto - Allegro con brio - II Andante cantabile - III Intermezzo - IV Toccata

Organist

Balthasar Baumgartner groeide op in het district Rosenheim/Upper-Beieren en heeft zijn muzikale wortels in

<https://willibrordusorgel.nl/balthasar-baumgartner/> Geplaatst op: 20 januari 2024

---

de Beierse volksmuziek. Na zijn eerste piano- en orgellessen in Rosenheim studeerde hij tijdens zijn schooltijd orgel bij Elisabeth Ullmann aan het Mozarteum in Salzburg. Na de middelbare school studeerde hij katholieke kerkmuziek en orgel aan de Universiteit voor Muziek en Theater in München (orgel bij Harald Feller, improvisatie bij Wolfgang Hörlin, koördirectie bij Michael Gläser). Hij rondde daar zijn studie af met het A-examen kerkmuziek (2009) en het masterclassdiploma orgel (2010).

Hij ontving prijzen op het Duitse muziekconcours in Bonn, het August Everding muziekconcours in München en het Canadese internationale orgelconcours in Montréal. In 2010 won hij de eerste prijs en de speciale prijs voor nieuwe muziek op het Internationale Orgelconcours van Mainz.

Van 2009 tot 2011 was hij muzikaal assistent aan de Dom van Keulen. Zijn weg leidde hem vervolgens naar het bisdom Osnabrück, waar hij van 2011 tot 2018 werkte als regiocantor in de Propsteikirche St Vitus in Meppen (dekenaat Emsland-Mitte). Daar leidde hij de koren van de proosdijkerk, de Städt. Musikverein Meppen en richtte hij - samen met zijn collega Frauke Schwind - het Emsland Kamerkoor op.

Als directeur van het seminar voor kerkmuziek in Meppen leidde hij de C-opleiding in Emsland en stapte in 2018 over naar de functie van regiocantor in de St. Bonifatius in Lingen (decaanaat Emsland-Süd). Sinds februari 2021 werkt hij als kathedraalorganist aan de St-Pieterskathedraal in Osnabrück en blijft hij werkzaam in het kerkmuziekopleidings- en bijscholingsprogramma van het bisdom.

Als organist houdt hij zich bezig met alle tijdperken van de orgelliteratuur en heeft hij zich in het verleden ingezet voor verschillende speciale concertprojecten. In 2017 werden bijvoorbeeld alle orgelwerken van J.S. Bach uitgevoerd in het kader van het project "Bach in Meppen". In 2020 speelde hij de 6 orgelsymfonieën van Louis Vierne in Lingen ter gelegenheid van zijn 150e geboortedag.

Toelichting op het programma

Franz Schmidt is bij ons redelijk onbekend, maar in zijn geboorteland Oostenrijk maakte hij een mooie muzikale carrière. Hij werd geboren in Bratislava dat in het Hongaarse deel van de Donaumonarchie gelegen was. Hij kreeg zijn eerste piano-onderwijs van zijn moeder en daarna orgellessen van een frater van de Franciscanerkerk in zijn woonplaats. Nadat de familie naar Wenen was verhuisd ging Schmidt in 1889 naar het conservatorium aldaar. Hij studeerde daar cello en harmonieleer (korte tijd bij Anton Bruckner). In 1896 werd hij sollocellist bij de Wiener Philharmoniker, in 1914 pianodocent aan de *Musikakademie* waar hij in 1922 ook leraar voor contrapunt en compositie werd. Vervolgens werd hij in 1925 directeur van dat instituut dat twee jaar later tot *Musikhochschule* werd verheven met Schmidt als rector. Als componist is hij een van de laatste vertegenwoordigers van de symfonisch-romantische school. Hij schreef 2 pianoconcerten voor de linkerhand (opgedragen aan Franz Wittgenstein aan wie ook Maurice Ravel zijn concert voor de linkerhand opdroeg. Zijn bekendste werk is het oratorium *Das Buch mit den sieben Siegeln*. Van het vandaag gespeelde orgelwerk wordt het Preludium ook wel "Halleluia -Preludium" genoemd omdat het thema is ontleend aan het "Halleluia" uit dat oratorium.

Max Reger associëren we vaak met zijn monumentale koraalfantasieën, waarbij hij, hoewel rooms-katholiek, zich liet inspireren door de Evangelisch Lutherse koraalmelodieën. Hij is echter ook de meester van de kortere stukken waarvan hij meerdere bundels het licht deed zijn. Daarvan zijn er enkele uit opus 59 geïnspireerd door de r.-k. liturgie zoals dit tere Benedictus waarbij de mooie zachte grondstemmen van het Willibrordusorgel zo goed tot hun recht komen.

Qua stijl heeft **Louis Vierne** met zijn Tweede Symfonie een grote stap gezet ten opzichte van zijn Eerste Symfonie. Stond de eerste nog geheel onder de invloed van de chromatiek van Widor, in de tweede laten de voor Vierne kenmerkende impressionistische en door modaliteit geïnspireerde samenklanken zich steeds meer horen. Ook is er voor het eerst in een van zijn symfonieën, sprake van de cyclische vorm. De eerste getuige van deze ontwikkeling is vanmiddag het speelse Scherzo in 6/8ste maat met een lyrische melodie in het pedaal bij het trio, en de tweede het Cantabile dat twee contrasterende thema's telt waarvan een bedoeld is voor de Clarinet. Dit deel herinnert ergens nog aan zijn vroegere orgelleraar César Franck.

Camillo Schumann (nee, geen familie van Robert Schumann!) was een van de vier muzikale zonen van de *Stadtmusikdirektor* van Königstein in de Sächsischen Schweiz (in de omgeving van Dresden). Hij studeerde orgel en compositie in Leipzig en Berlijn. Als 24-jarige werd hij in 1896 organist van de St. Georgenkirche en van de kapel van de Wartburg in Eisenach, de geboorteplaats van Johann Seb. Bach. Hij maakte carrière als concertorganist (voornamelijk met werken van J.S. Bach), speler van kamermuziek, en als docent. In 1906 verwierf hij de titel „Großherzoglich Sächsischen Musikdirectors und Hoforganisten“, maar in 1914 gaf hij al zijn functies op en verhuisde hij naar Gottleuba in zijn geboortestreek waar hij verder een teruggetrokken bestaan leidde om zich geheel aan compositie te wijden. Ondanks zijn 200 (!) liederen, kamermuziek en pianocomposities ligt het zwaartepunt van zijn oeuvre op zijn orgelwerken met niet minder dan 6 kloeke sonates waarvan de laatste, die vandaag wordt uitgevoerd en bijna een half uur duurt, pas in 1977 in druk verscheen. Voor zover bekend is de integrale uitvoering van deze sonate een première voor Nederland. Camillo Schumann behoort duidelijk tot de nabloei van de Duitse romantiek, maar bij het laatste deel is niet alleen de titel geïnspireerd door het slotdeel van de 5de Symfonie van zijn Franse collega Widor.....

Ton van Eck

Gegevens concert

Locatie: Kathedrale Basiliek St.-Bavo, Haarlem, Leidsevaart 146, 2014 HE Haarlem. Ingang aan het Bisschop Bottemannplein

Toegang: gratis, vrijwillige bijdrage. Kosten € 10-15,- per persoon, o.a. te voldoen met onderstaande QR-code. Donaties: zie [donateurspagina](#)

Stichting Willibrordusorgel

<https://willibrordusorgel.nl/balthasar-baumgartner/> Geplaatst op: 20 januari 2024

Sponsoren 2024

Haarlemsche
Muziek
Fonds

Mgr. Martin de Groot Muziekfonds

Haarlem

Adema's Kerkorgelbouw

sinds 1855